

FORÆLDRE GLEMMES I NYTÆNKNINGEN AF UNDERVISNINGEN

MAJ CARBONI, REDAKTØR OG JOURNALIST, MAGASINET SKOLEBØRN,
ARTIKLEN ER FØRSTE GANG BLEVET BRAGT I SKOLE OG FORÆLDRES MAGASIN, SKOLEBØRN, AUGUST 2014

Kun fem procent af skolerne er indtil videre begyndt at nytænke forældrenes rolle i deres børns læring, selvom den nye og anderledes skoledag nu er trådt i kraft med folkeskole-reformen. Alle parter mener, at samarbejdet med forældrene er afgørende for, hvordan eleverne klarer sig i skolen, men der mangler konkrete bud på, hvordan forældrene tænkes ind i det faglige.

Understøttende undervisning, daglig bevægelse, åbenhed for lokalsamfundet og faglig fordybelse i skoletiden. En ny skoledag er på vej for landets folkeskoleelever, men hvordan skal forældrene tænkes ind i den forandring? Jo, de skal selvfølgelig stadig deltage i forældremøder, skole-hjem-samtaler, arrangere legegrupper og juleklip samt tale pænt om skolen. Men hvordan kan forældrene bedst inddrages i børnenes faglige udvikling, nu hvor undervisningen nytænkes, og lektierne ikke længere skal laves i hjemmet? Det er der ikke mange bud på. En undersøgelse blandt 328 skolebestyrelsesformænd viser, at mindre end fem procent af skolerne har nytænkt forældresamarbejdet som led i arbejdet med folkeskolereformen. Og mindre end tre procent har planer om det. Det mener formand i Skole og Forældre, Mette With Hagensen, er rigtig ærgerligt.

"I udlandet er der rigtig gode erfaringer med, at det virker på elevernes læring og trivsel at involvere forældrene på mange andre måder end ved at læse lektier med børnene og deltage i forældremøder," siger hun.

Skole og Forældre er en landsforening for forældre i folkeskolen. Foreningen varetager både interesserne for de forældre, der har børn i folkeskolen, og for skolebestyrelserne. Skolebestyrelserne er Skole og Forældres vigtigste fokusområde.

Det er Skole og Forældres formål:

- at styrke samarbejdet mellem hjem, skole og samfund
- at styrke skolebestyrelsernes indflydelse på folkeskolens arbejde
- at styrke forældrenes indflydelse på og ansvar for skolens arbejde
- at styrke folkeskolens stilling i det samlede undervisningstilbud
- at styrke skole-, undervisnings- og opdragelsesformer, der fremmer den enkelte elevs kundskaber, alsidige udvikling, selvstændighed og samarbejdsevne.

Landsforeningens arbejdsområder spænder fra rådgivning af skolebestyrelser, interessevaretagelse i forhold til regering, folketing og andre samarbejdspartnere, udgivelse af blade og håndbøger til skolebestyrelsesmedlemmer og forældre samt rådgivning af forældre.

Skole og Forældre har ca. 8.000 medlemmer, heraf både skolebestyrelser og enkeltpersoner, endvidere deltager foreningen i en lang række råd og udvalg.

Magasinet Skolebørn er Skole og Forældres magasin. Det udsendes til forældre og skolebestyrelser på Skole og Forældres medlemsskoler. På www.skoleborn.dk kan du finde alle tidligere magasiner.

Forældrene vil gerne inddrages

En undersøgelse foretaget af Skolebørn viser, at forældrene gerne vil inddrages i deres børns læring. Det mest populære valg er at støtte op om konkrete læringsmål, som opstilles for deres barn.

- 72% vil samarbejde med lærerne ved at støtte barnet gennem konkrete faglige mål
- 68% vil tale med deres børn om forskellige emner, der relaterer sig til undervisningen i klassen
- 58% vil løse praktiske opgaver sammen med barnet, der relaterer sig til undervisningen i klassen
- 52% vil løse opgaver sammen med deres barn, der relaterer sig til undervisningen i klassen
- 50% vil forberede deres barn på konkrete faglige spørgsmål, der skal diskuteres i klassen ugen efter
- 49% vil være aktive i forhold til, at alle børn i klassen trives
- 49% vil træne færdigheder derhjemme i barnets skolebøger
- 48% vil præsenteres for nye lege og spil, som de kan lave med barnet for at styrke hans/hendes færdigheder i et fag
- 39% vil deltage i en forældrebank
- 39% vil tage med på en faglig ekskursion en gang om året.

(Kilde: Magasinet Skolebørn, August 2014)

En undersøgelse blandt 328 skolebestyrelsesformænd viser, at mindre end fem procent af skolerne har nytænkt forældresamarbejdet som led i arbejdet med folkeskolereformen. Og mindre end tre procent har planer om det.

Kun tre forældre ud af de i alt 1.800, der har besvaret spørgeskemaet i juni måned 2014, vil inddrages mindre, end de bliver nu. Næsten halvdelen vil enten inddrages mere eller på en anden måde end tidligere. Der er generelt opbakning blandt forældrene til, at deres inddragelse ikke nødvendigvis skal ske gennem lektier. Otte ud af ti forældre synes, det er en god idé, at skolen tilbyder lektiecaféer, og kun 13 procent vil ikke have, at deres børn skal lave deres lektier på skolen. Det giver mening set i lyset af, at forskningen viser, at den traditionelle form for lektier ikke styrker elevernes læring i indskoling og kun har en ringe effekt på mel-

lemtrinnet. Udfordringen er, hvad der skal afløse de traditionelle lektier derhjemme.

"Det har vi kun ganske få erfaringer med herhjemme i form af, at eleverne eksempelvis interviewer deres forældre om deres barndom og skolegang og lignende," siger Mette With Hagensen.

Skolebestyrelserne står med en stor opgave i at få nytænkt og udviklet skole-hjem-samarbejdet og herunder inddragelsen af forældrene i deres børns læring, men det skal ske i et samarbejde med skolen

Hvad erstatter lektierne?

I Danmarks Lærerforening mener de, at samarbejdet med forældrene er rigtig vigtigt, men de har endnu ikke nogle konkrete bud på, hvordan forældreinddragelsen kan nytænkes, fortæller formand for Skole- og uddannelsespolitisk udvalg, Bjørn Hansen. Undervisningsminister Christine Antorini henviser til, at de har "opsamlet en række gode erfaringer på skole-hjem-samarbejde til inspiration for landets kommuner og skoler." Kigger man eksemplerne igennem, er der dog kun ganske få bud på, hvordan forældrene inddrages i undervisningen eller elevernes faglige udvikling. Det handler mere om, hvordan man kan skabe dialog til forældremøder og få forældrene til at dukke op til møderne. Derudover påpeger undervisningsministeren, at der bliver skruet op for informationen til forældrene om, hvad deres børn skal kunne.

"Fælles Mål er blevet forenklet, så det er nemmere for forældrene at få overblik over, hvad deres børn skal lære i de enkelte fag på de enkelte klassetrin. Elevplanen bliver digital og får større fokus på fremadrettede læringsmål, så forældrene i højere grad kan bruge den i dialog med skolen og deres barn. Der bliver også udviklet en fælles brugerportal for folkeskolen, som skal understøtte dialogen mellem skolen og hjemmet om elevernes læring og trivsel," skriver hun i en e-mail til Skolebørn.

Skolebestyrelsen får en central rolle

Fælles Mål blev første gang indført i 2003 blandt andet med det formål at sætte mål for elevernes læring. Det samme var formålet med elevplanerne. Flere evalueringer siden da viser dog, at begge

dele kun i ringe grad er blevet brugt til at opstille konkrete læringsmål for den enkelte elevs faglige udvikling (Læs mere om dette i Skolebørn 5). På spørgsmålet om, hvordan Undervisningsministeriet vil sikre, at skolerne tager ansvar for systematisk at inddrage forældrene på en måde, der giver mening i forhold til elevernes læring, skyder ministeren bolden over til skolebestyrelserne:

"Med reformen er der nu krav om, at skolebestyrelserne skal vedtage principper for samarbejdet mellem skole og hjem. Det kunne for eksempel være spørgsmål om, hvilket ansvar man har som forældre, og hvilke forventninger skolen har til forældrenes deltagelse i forældremøder, skole-hjem-samtaler og faglige eller sociale aktiviteter på skolen. Da folkeskolen er en kommunal opgave, er der lokalt frihed til, hvordan man konkret tilrettelægger samarbejdet med forældrene," lyder det fra Christine Antorini.

Samme besked kommer fra formand for Børne- og Kulturchefforeningen, Eik Møller:

"Det er skolebestyrelserne, der gennem principper for forældredeltagelse lokalt skal finde ud af forældrenes medansvar for børnenes læring og trivsel," skriver han til Skolebørn.

Samarbejde er nødvendigt

Det er rigtigt, at skolebestyrelserne står med en stor opgave i at få nytænkt og udviklet skole-hjem-samarbejdet og herunder inddragelsen af forældrene i deres børns læring, men det skal ske i et samarbejde med skolen, mener Mette With Hagensen. Ifølge loven er det skolebestyrelserne, der skal sætte retningen med principperne, men det er skolelederen og lærerne, der skal udfylde dem med indhold.

"Princippet om skole-hjem-samarbejde skal også omhandle skolens og forældrenes ansvar i samarbejdet, og her er det vigtigt, at vi holder fast i samarbejdet og ikke blot skubber ansvaret frem og tilbage mellem skole og hjem, for det kommer der ikke noget godt ud af. Ud over at alt forskning viser, at positiv opbakning til skolen hjemmefra har en stor betydning for børns

læring og trivsel, så ved vi meget lidt om, hvordan vi helt konkret kan involvere forældrene. Vi skal derfor lære af udlandet og af de skoler, som har været i gang med at inddrage forældre. For forældrene vil jo rigtig gerne bidrage, vi skal blot finde en måde at involvere forældrene på, som giver mening. Det bliver en svær øvelse, og skolebestyrelserne kan hente inspiration hos hinanden gennem de lokale netværk eller i Skole og Forældres værktøjskasse med eksemplariske principper," siger hun.

Eksemplariske principper til skolebestyrelserne

Skole og Forældre har udarbejdet en række principper for skole-hjem-samarbejdet til brug som inspiration til landets skolebestyrelser. Indsatsen er et led i et projekt om kompetenceløft for skolebestyrelserne, der er finansieret af Undervisningsministeriet. Der vil løbende komme yderligere principper, men allerede nu kan du på www.skole-foraelde.dk finde principper om:

- Forældrenes inddragelse i deres børns læring
- Skole-hjem-samarbejde
- Underretning af hjemmet om elevens udbytte af undervisningen, herunder elevplanen
- Kommunikation mellem skole og hjem
- Forældremøder
- Deltagelse i undervisning på musikskoler og i idrætsklubber.